

شورای عالی انقلاب فرهنگی

دبیرخانه هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره
(ویژه علوم انسانی و معارف دینی)

سازمان، آیین نامه و شرح وظائف
کرسی های علمی هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره

دبیرخانه هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی

بهار ۱۳۸۸

سازمان، آیین نامه و شرح وظائف کرسی های علمی هیات حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره

مقدمه: بر اساس ماده‌ی ۱۱ و ۱۲ نظامنامه و آیین نامه های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، کرسی های علمی، مراجع علمی فرآیند برگزاری "اجلاس‌های نقد و ارزیابی، دفاع و داوری" درباره‌ی نظرات و نظریه‌ها و نقدهای مطرح شده تحت نظارت کرسی های علمی هیات حمایت، و نیز بازوان کارشناسی هیأت و دبیرخانه‌ی آن هستند. هر کرسی علمی با عضویت حداقل هفت تن از صاحب نظران و متخصصان حوزه‌ی موضوعی یکی از کرسی‌های علمی و تحت ریاست یکی از شخصیت‌های علمی صاحب صلاحیت و صاحب نام آن حوزه، تشکیل و طبق این آیین نامه و در چارچوب وظائف مندرج، فعالیت می‌کنند.

ماده‌ی یک) تعاریف:

۱- **کرسی علمی:** مسندی است علمی، متشکل از صاحب نظران و متخصصان که در یک حوزه‌ی تخصصی و پیشنهاد رئیس کرسی که با تایید شورای علمی فعالیت می‌کنند.

۲- **اجلاس‌یه:** به جلسه‌ی رسمی اطلاق می‌شود که طبق ضوابط و مقررات برگزاری کرسی‌ها، جهت نقد، ارزیابی، دفاع و داوری نظریه‌ها تشکیل می‌شود.

۴- **شورای داوری:** به مجمعی از خبرگان علمی در حوزه‌ی خاص اطلاق می‌شود که برای ارزیابی روشمند و علمی نظریه جدید، نظر نو یا نقد تازه، با پیشنهاد دستگاه مجری و تایید حلقه‌ی علمی مربوط تعیین می‌شود، و ارزشیابی و داوری نهایی مدعای مطرح شده در کرسی بر عهده آن است.

۵- **کمیته‌ی ناقدان:** به جمعی از متخصصان رشته‌ی علمی خاص اطلاق می‌شود که وظیفه‌ی نقد علمی مدعاهای مطرح شده در اجلاس‌یه‌ها را عهده دار است.

۶- **نوآوری:** به ارائه‌ی روشمند هرگونه نظریه، نظر، رویکرد و نقد علمی جدید در ساحات و سطوح مختلف اطلاق می‌شود. نوآوری دارای سطوح مختلفی است، برخی سطوح آن فراتر از نظر و برخی دیگر فراتر از نظریه است.

۷- **نظریه پردازی:** ارائه‌ی نظریه‌ی علمی جدید که محصول مطالعه و پژوهش روشمند و برخوردار از سطح علمی لازم بوده، دارای مبانی، منطق، فرضیه و دلایل کافی و ساختار علمی مناسب و کاربرد در خور باشد.

۸ **نقد:** استقراء مستدل، متفن و مستند مجموعه‌ی محاسن و معایب یک مکتب، نظریه، و نظر یا اثر علمی، در مسیر ابطال یا تکمیل آن نظریه، با رعایت ادبیات رشته‌ی علمی مربوط و منطق و اخلاق نقد، که از چارچوب نظری و ساختار علمی روشن برخوردار باشد.

۹- **مناظره:** به هرگونه مباحثه‌ی رو در رو، روشمند و منطقی میان دو صاحب نظر، که به گونه‌ی نقادانه دیدگاه‌ها و نظریات یکدیگر را درباره‌ی موضوعی خاص به چالش می‌کشند تا دیدگاه برتر، محرز گردد، گفته می‌شود.

ماده‌ی دو) اهداف:

برای کرسی های علمی می توان دو هدف اصلی احصا نمود:

۱- تضمین کیفیت تخصصی و ارتقاء سطح علمی روند برگزاری اجلاس‌یه های نقد، ارزشیابی و داوری طرح‌های علمی واصله به هیات حمایت از کرسی ها.

۲- پدید آمدن بستر مناسب برای گسترش و روانی ارتباط عالمان و متخصصان صاحب نظر با هیات حمایت از کرسی‌ها.

ماده‌ی سه) وظایف:

شرح وظایف کرسی های علمی ، بر اساس ماده‌ی ۱۲ نظامنامه مصوب به شرح ذیل است :

- ۱- نظارت بر روند و فرآیند برگزاری اجلاس هیات نقد، ارزشیابی دفاع و داوری نظریه‌ها، نظرات و نقدهای علمی.
- ۲- شناسایی و ترغیب و جلب نظر نظریه پردازان و نقادان برای بهره برداری از فرصت کرسی‌ها.
- ۳- واری اجمالی محتوای طرح‌های واسله جهت برگزاری اجلاسیه‌ی نقد، ارزشیابی، دفاع و داوری.
- ۴- بررسی و تأیید صلاحیت علمی اعضاء شورای داوری و اعضاء کمیته‌ی نقادان پیشنهادی.
- ۵- تعیین داوران و نقادان صالح برای اجلاسیه‌های غیر وابسته به دستگاهها، بر اساس با تفویض اختیار از شورای علمی دبیرخانه.

- ۶- تعیین رئیس شورای داوری و نماینده‌ی هیأت حمایت، در هر یک از اجلاسیه‌ها،
- ۷- استماع گزارش برگزاری اجلاس‌ها و ارزیابی علمی فرآیند آن،
- ۸- پیشنهاد چگونگی حمایت از طرح‌های علمی، در موارد خاص،
- ۹- ارائه‌ی مشاوره‌ی علمی به دبیرخانه، و مجمع هیأت،
- ۱۰- تهیه و تدوین اولویتهای علمی حوزه‌ی کرسی مربوط.

ماده‌ی چهارم) ارکان:

هر یک از کرسی‌های علمی دارای ارکان زیر است:

۱- رئیس: رئیس کرسی عهده دار وظایف زیر است:

- ۱-۱) شناسایی و جذب متخصصین و استادان برجسته برای عضویت پیوسته و یا نا پیوسته در کرسی علمی،
- ۲-۱) تشکیل و اداره‌ی جلسات کرسی‌ها،
- ۳-۱) ارائه‌ی مشاوره علمی به دبیر و دبیرخانه،
- ۴-۱) تنظیم اولویتهای علمی طرح‌های واسله به کرسی، جهت طرح در کرسی، برای تصویب.
- ۵-۱) نظر دهی اولویت طرحنامه‌های علمی کرسی، جهت طرح در کرسی، برای تصویب.

۲- **نائب رئیس:** یکی از اعضای کرسی علمی که دارای صلاحیت علمی لازم که به پیشنهاد رئیس و به تأیید اعضای کرسی رسیده و می تواند در جلساتی که رئیس به دلایلی شرکت نمی کند به جای ایشان حضور داشته باشد.

۳- **دبیر:** فرد دارای صلاحیت علمی و مدیریتی جهت برنامه ریزی و رسیدگی به مسائل کرسی علمی که رئیس کرسی را در ایفای وظایف خود یاری می کند. دبیر به پیشنهاد رئیس دبیرخانه و توافق با رئیس کرسی انتخاب می شود.

۴- **کارشناس:** یکی از کارکنان حوزه معاونت علمی که مقدمات برگزاری جلسات و تنظیم صورت جلسات و کلیه هماهنگی های اداری را با هماهنگی رئیس کرسی انجام می دهد.

۴- **اعضای پیوسته:** صاحب نظران عضو کرسی های علمی هستند که به حکم رئیس هیات تعیین گردیده و حضور اکثریت آنها برای رسمیت یافتن جلسه کرسی علمی ضروری است.

۵- **اعضای وابسته:** صاحب نظرانی که عنداللزوم و حسب مورد به جلسات کرسی علمی دعوت می شوند یا در برنامه‌های کرسی همکاری علمی خواهند داشت.

ماده‌ی پنجم) نحوه‌ی فعالیت:

فعالیت هر یک از کرسی های علمی، حسب اجماع اعضای کرسی و نیز طبق ضرورت و اولویت های کاری مشخص می شود. جلسات کرسی، هر ۱۵ روز یا ماهانه با دعوت مکتوب توسط رئیس کرسی و با حضور اعضای پیوسته، برگزار می گردد و دستور کار آن نیز توسط کارشناس با مشورت دبیر آماده و با تأیید رئیس کرسی تنظیم می شود.

این آیین نامه در چهارمین جلسه شورای علمی مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۶ به تصویب رسید.

ماده‌ی الحاقی حمایت‌ها و برنامه‌های پیرامونی درباره اجلاس‌های با دفاع موفق :

مدعاهای علمی که با تشکیل اجلاس‌های رسمی، پس از نقد و ارزیابی و دفاع، از سوی شورای داوری، تعیین رتبه شده، امتیاز کافی، کسب می‌کنند، برحسب مورد، از حمایت‌های زیر برخوردار می‌گردند:

الف) حمایت‌های حقوقی:

۱. معرفی صاحب نظریه و اثر مکتوب به بنیاد نخبگان، صندوق حمایت از پژوهشگران، جشنواره‌ی فارابی، جشنواره‌ی خوارزمی، جشنواره‌ی حوزه، جشنواره‌ی کتاب سال، و دیگر جشنواره‌های ملی و خارجی و خانه کتاب و... .
۲. هماهنگی لازم برای محاسبه و اعمال امتیاز ارتقاء مرتبه علمی در دستگاه مربوطه طبق آیین نامه‌ی وزارت علوم.
۳. پرداخت مبلغ مصوبات اهدایی از سوی دبیرخانه.

ب) حمایت‌های علمی:

۱. تألیف مجموعه‌ی مقالات در نقد و شرح نظریه و نظر و نقد موفق .
۲. تشکیل جلسات و میزگردهای شرح و نقد با حضور یا در غیاب صاحب نظر.
۳. تمهید کاربردی کردن نظریه و اثر بخشی آن، در شؤون کشور، حسب مورد.
۴. هدایت رساله‌های علمی دکتری در جهت شرح، تفصیل، ارزیابی، نقد و کاربردی کردن ابداعات و نظرات و نظریه‌های دفاع شده.
۵. تأمین امکانات مادی لازم در جهت تکمیل تحقیق، ازسوی محقق.
۶. استفاده‌ی نقادی تفصیلی از سوی ناقدان مختلف به انحاء گوناگون.

بند ج) حمایت‌های ترویجی و اجتماعی:

۱. انتشار گزارش نامه‌ی علمی رسمی اجلاس‌های، ارزیابی و دفاع. به عنوان کتاب کرسی.
۲. انعکاس خبری مناسب در مورد جریان برگزاری و نتایج علمی آن.
۳. انتشار نظریه، نوآوری و نقد در پایگاه اطلاع رسانی هیأت حمایت.
۴. ترغیب مؤسسات و شخصیت‌ها به برگزاری جشن و اعطاء هدایا به محقق صاحب نظر.
۵. پیگیری آموزشی کردن نظرات، نقدها و نظریه‌های موفق و مرجع در متون درسی .
۶. اطلاع رسانی، پیوسته به متخصصان حوزه‌ی علمی مرتبط با نظریه‌ها در داخل و خارج، در مورد توسعه و تکامل نظریه.
۷. برگزاری رونمایی برای اثر حاوی نظریه و نظر و نقد موفق، در محیط‌ها و مجامع مناسب.
۸. سعی در تبدیل یافته‌های نظریه‌های موفق به صورت فناوری، برحسب اقتضاء.
۹. ترجمه‌ی یافته‌های نظریه‌های موفق به زبانهای خارجی (به ویژه عربی و انگلیسی).
۱۰. اجرایی کردن مقدمات شرکت صاحب کرسی برای ارائه‌ی مقاله در کنفرانس‌های بین‌المللی.

ماده‌ی الحاقی در هفتمین جلسه‌ی شورای علمی، مورخ ۱۳۸۸/۶/۷ به تصویب رسید.

تذکر:

پاره‌یی از موارد یاد شده، از سوی دبیرخانه‌ی هیات حمایت انجام می‌پذیرد، برخی دیگر توسط نهادها و دستگاه‌های مسؤول و مرتبط.

ماده افزوده به آیین نامه کرسی های علمی

ماده شش) شرایط و چگونگی انتخاب رئیس و اعضای کرسی های علمی

- ۱- اعضای پیوسته کرسی های علمی بایستی استاد یا دانشیار یا مدرس خارج دارای کارنامه علمی قوی و یا صاحب کرسی نظریه پردازی باشد.
  - تبصره ۱: در مواردی که افراد دارای شرایط به قدر کافی وجود نداشته باشد، صاحب نظرانی از طرف کرسی های مربوطه، همراه با کارنامه علمی افراد پیشنهادی، جهت اخذ تصمیم به شورای علمی معرفی می شوند و شورا پس از بررسی موردی اعلام نظر می کند.
  - تبصره ۲: هیچ یک از اعضاء نمی توانند در بیش از دو کرسی علمی به عنوان عضو پیوسته حضور داشته باشند.
  - ۲- برای اداره جلسات کرسی، فردی به پیشنهاد دبیر هیأت و با حکم رئیس هیات به مدت ۳ سال به عنوان رئیس معرفی می شود.
  - ۳- مرتبه علمی رؤسای کرسی های علمی بایستی استاد یا دانشیار یا مدرس خارج دارای کارنامه علمی قوی باشد.
  - تبصره ۳: یکی از اعضای کرسی به پیشنهاد رئیس کرسی و تأیید اعضا به عنوان نائب رئیس انتخاب می شود تا در مواقعی که برای رئیس امکان حضور وجود نداشته و یا طرح پیشنهادی خود رئیس در دستور کرسی قرار دارد، مدیریت جلسه را بر عهده گیرد.
  - ۴- جهت برنامه ریزی و رسیدگی به مسائل کرسی، فردی با صلاحیت علمی و مدیریتی، از طرف دبیر هیأت و حکم وی به عنوان دبیر کرسی معرفی می شود.
  - ۵- انتخاب اعضای کرسی علمی در مرحله شکل گیری آن توسط دبیرخانه و پس از رایزنی با مجامع علمی و صاحب نظران حوزه های علمی و در ادامه به پیشنهاد کرسی علمی و تأیید شورای علمی دبیر خانه است.
  - ۶- حکم هر یک از اعضای کرسی های علمی به پیشنهاد رئیس و تأیید کرسی علمی، توسط رئیس هیات به مدت ۲ سال صادر می گردد.
  - ۷- انتخاب مجدد رئیس، دبیر و اعضای حلقه بلامانع است.
  - ۸- به منظور بهره گیری از مراکز مختلف علمی، از هر کرسی علمی، حداکثر دو نفر با گرایش متفاوت علمی، می توانند در حلقه علمی عضو شوند.
  - ۹- در حلقه هایی که پراکندگی رشته ها در دستگاه ها زیاد نباشد و یا افراد دارای شرایط در یک دستگاه متمرکز باشند، حداکثر تا پنجاه درصد اعضا می تواند از یک دستگاه انتخاب شوند.
  - ۱۰- تعداد اعضای حلقه ها، حداقل ۷ و حداکثر ۱۱ نفر است.
  - تبصره ۴: در مواردی که تعداد حوزه های اصلی و در مظان نوآوری یک کرسی ایجاب کننده نیروهای بیشتر باشد، رئیس کرسی پس از دریافت نظر اعضا، نسبت به حضور فعال و لازم افراد پیشنهادی حوزه مربوطه، به صورت موردی برای شورای علمی اقامه دلیل و اخذ مجوز می کند.
  - ۱۱- جلسات کرسی علمی با حضور نصف به اضافه یک اعضاء رسمیت می یابد.
  - ۱۲- سه جلسه غیبت متوالی یا پنج جلسه غیبت غیر متوالی در یک سال موجب لغو عضویت فرد خواهد شد.
  - تبصره ۵: تأخیر در ورود و تعجیل در خروج فاحش در یک جلسه حکم غیبت را دارد.
  - ۱۳- ارزیابی عملکرد سالانه اعضای کرسی ها بر اساس آیین نامه مربوطه صورت می پذیرد.
- این ماده در ۱۳ بند و پنج تبصره در بیست و دومین جلسه شورای علمی مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۸ به تصویب رسید.**